

ske afdelinger på et behov for afklaring af spørgsmålet om tvangsbehandling af legemlige lidelser hos sindslidende patienter, der ikke i forvejen er indlagt på en psykiatrisk afdeling, jf. afsnit 3.5. ovenfor. Det fremgår i den forbindelse bl.a., at patienter, der udvikler en psykose under indlæggelse på en somatisk afdeling, ofte bringes over på den psykiatriske afdeling med henblik på tvangsendlæggelse og derefter føres tilbage i medfør af psykiatrilovens § 13, således at de pågældende kan tvangsbehandles for den legemlige lidelse. Det kan på den baggrund overvejes at udvide psykiatrilovens stedlige anvendelsesområde, således at personer, der er indlagt på en somatisk afdeling, kan tvangsbehandles for legemlige lidelser i medfør af § 13, selv om den pågældende ikke i forvejen er indlagt på en psykiatrisk afdeling.

7.3.2. Justitsministeriets overvejelser om adgangen til at tvangsbehandle legemlige lidelser hos sindslidende patienter

Psykiatrilovsundersøgelsen viser, at retsstillingen med hensyn til behandling af somatiske lidelser hos sindslidende patienter, der modsætter sig undersøgelse og behandling, i praksis giver anledning til betydelig tvivl uden for det område, der i dag er omfattet af psykiatrilovens § 13.

Justitsministeriet finder, at den nævnte tvivl bør fjernes ved, at der tilvejebringes en mere klar hjemmel til at tvangsbehandle legemlige lidelser hos personer, der opfylder betingelserne for frihedsberøvelse, jf. psykiatrilovens § 5, selv om de pågældende ikke forinden fysisk har været bragt ind på en psykiatrisk afdeling med henblik på indlæggelse her.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at der i praksis har vist sig behov for at kunne tvangsbehandle i sådanne tilfælde, og at sindslidende patienter, der befinder sig på en somatisk afdeling og opfylder betingelserne for frihedsberøvelse i lovens § 5, allerede efter de nugældende regler skal tvangsendlægges, hvis de modsætter sig at blive indlagt på en psykiatrisk afdeling, jf. psykiatrilovens § 6, stk. 3, 1. pkt. I Justitsministeriets overvejelser indgår også, at der ikke er tale om en reel udvidelse af den gældende bestemmelses anvendelsesområde, men blot en præcisering, der har til formål at undgå, at man af rent formelle grunde tvinges til fysisk at bringe en somatisk patient ind på en psykiatrisk afdeling for straks efter at føre den pågældende tilbage til den somatiske afdeling, hvor den somatiske behandling skal gennemføres.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

8. Delegation af overlægens kompetence

Ordet »overlægen« anvendes flere steder i psykiatriloven. Spørgsmålet om, hvorvidt ordet »overlægen« skal forstås som et forbud mod, at kompetencen delegeres til andre læger på afdelingen, kan give anledning til tvivl.

8.1. Gældende ret og psykiatrilovsundersøgelsen

Efter § 3, stk. 3, skal overlægen opstille en behandlingsplan for enhver, der indlægges på psykiatrisk afdeling, vejlede patienten om planens indhold samt til stadighed søge at opnå patientens samtykke til dens gennemførelse. Endvidere påhviler det ifølge § 21, stk. 1, overlægen til stadighed at påse, at frihedsberøvelse, tvangsbehandling, tvangsfiksering, fysisk magt og beskyttelsesfiksering ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt. Desuden fremgår det af § 25, stk. 3, 2. pkt., at overlægen så vidt muligt skal imødekomme en anmodning fra patienten om at få beskikket en anden patientrådgiver fra patientrådgiverfortegnelsen end den, der står for tur. Endelig følger det af § 37, stk. 1, 1. pkt., at sygehusmyndigheden ved klage til patientklagenævnet bl.a. skal fremsende en erklæring fra overlægen.

Ordet »overlægen« kan i disse tilfælde forstås således, at overlægen har ansvaret for, at de pågældende bestemmelser efterleves på vedkommende psykiatriske afdeling. F.eks. kan § 3, stk. 3, forstås på den måde, at overlægen har pligt til at sørge for, at der opstilles en behandlingsplan, men ikke nødvendigvis selv skal opstille behandlingsplanen i det enkelte tilfælde.

I andre bestemmelser er ordet »overlægen« anvendt i forbindelse med afgørelsen af, om lovens betingelser for tvangsanvendelse er opfyldt. Der henvises til § 9, stk. 2, om afgørelse af tvangsendlæggelse, § 10, stk. 1, om beslutning om tvangstilbageholdelse, § 12, stk. 3, om iværksættelse af tvangsbehandling og anvendelse af magt til behandlingens gennemførelse, § 13, stk. 2, om iværksættelse af tvangsbehandling af legemlige lidelser og § 15, stk. 2, om anvendelse af hånd- eller fodremme i forbindelse med tvangsfiksering med bælte. Der kan i den forbindelse rejses spørgsmål om, hvorvidt ordet »overlægen« forhindrer, at kompetencen delegeres til andre læger, idet »overlægen« i disse tilfælde, der angår anvendelse af tvang, kan forstås som en særlig retssikkerhedsgaranti.

Om rækkevidden af ordet »overlægen« anføres det i betænkning nr. 1109/1987 s. 17, at der menes den læge, der har det lægelige ansvar for det sengeafsnit, hvor patienten er indlagt. Det kan være den administrerende overlæge, men behøver ikke at være